SỰ BIẾN ĐỔI CHUẨN MỰC ĐẠO ĐỨC CỦA SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHÁNH HÒA: TIẾP CẬN TỪ HÀNH VI TRỰC TUYẾN TRÊN MẠNG XÃ HỘI

Nguyễn Thị Nga
Trường Đại học Khánh Hòa, Số 1 - Nguyễn Chánh, Phường Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa

Tóm tắt: *Mạng xã hội (MXH) đã trở thành môi trường giao tiếp và tương tác phổ biến của sinh viên (SV), góp phần làm thay đổi cách thức hình thành và biểu hiện các chuẩn mực đạo đức trong không gian số. Bài viết phân tích sự thay đổi chuẩn mực đạo đức của SV Trường Đại học Khánh Hòa thông qua các hành vi trực tuyến trên MXH. Nghiên cứu sử dụng phương pháp điều tra bằng bảng hỏi đối với 300 SV kết hợp với phỏng vấn sâu nhằm đánh giá những biểu hiện của chuẩn mực đạo đức trong môi trường số. Kết quả nghiên cứu cho thấy, bên cạnh việc góp phần lan tỏa các giá trị tích cực như tinh thần nhân ái, ý thức cộng đồng và trách nhiệm xã hội, MXH cũng làm xuất hiện những biểu hiện đáng quan tâm như phát ngôn thiếu kiểm soát, tranh luận cảm tính, xây dựng hình ảnh cá nhân theo xu hướng lý tưởng hóa và gia tăng hành vi so sánh xã hội. Trên cơ sở đó, bài báo đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục đạo đức trên không gian MXH, góp phần hình thành văn hóa ứng xử có trách nhiệm của SV.*

Từ khóa: *Chuẩn mực đạo đức, hành vi trực tuyến, mạng xã hội, sinh viên, đạo đức số.T*

HE TRANSFORMATION OF ETHICAL NORMS AMONG STUDENTS AT KHANH HOA UNIVERSITY: A SOCIAL MEDIA–BASED PERSPECTIVE ON ONLINE BEHAVIOR

Abstract: *Social media has become a major platform for communication and interaction among university students, reshaping the formation and expression of ethical norms in the digital environment. This study examines the transformation of ethical norms among students at Khanh Hoa University through their online behaviors on social media. A mixed-methods approach was employed, including a questionnaire survey of 300 students and in-depth interviews to assess manifestations of ethical norms in digital spaces. The findings indicate that, while social media promotes positive values such as compassion, community awareness, and social responsibility, it also gives rise to concerning behaviors, including uncontrolled speech, emotionally driven arguments, idealized self-presentation, and increased social comparison. Based on these findings, the study proposes several measures to enhance ethical education on social media and foster responsible digital citizenship among university students.*

Keywords: *ethical norms; online behavior; social media; university students; digital ethics.*

Nhận bài: 13/05/2026 Phản biện: 13/06/2026 Duyệt đăng: 16/06/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ số và các nền tảng MXH đã tạo ra những thay đổi sâu sắc trong đời sống của giới trẻ, đặc biệt là SV - nhóm đối tượng có tần suất sử dụng MXH cao và chịu tác động mạnh mẽ từ môi trường truyền thông số. Không gian mạng không chỉ là nơi tiếp nhận, chia sẻ thông tin mà còn trở thành môi trường để SV giao tiếp, bày tỏ quan điểm, xây dựng hình ảnh cá nhân và tham gia vào các hoạt động xã hội. Quá trình tương tác đó đã và đang làm thay đổi cách thức biểu hiện các chuẩn mực đạo đức, đặt ra những yêu cầu mới đối với việc nghiên cứu hành vi của SV trong môi trường số.

Bên cạnh việc lan tỏa các giá trị tích cực như tinh thần nhân ái, ý thức trách nhiệm cộng đồng, MXH cũng làm nảy sinh nhiều biểu hiện ứng xử thiếu chuẩn mực như phát ngôn cảm tính, tranh luận cực đoan, công kích cá nhân, lan truyền thông tin chưa được kiểm chứng hoặc xây dựng hình ảnh bản thân không phản ánh đúng thực tế. Những biểu hiện này không chỉ ảnh hưởng đến môi trường giao tiếp trực tuyến mà còn tác động đến quá trình hình thành và thực hành các chuẩn mực đạo đức của SV.

Xuất phát từ vấn đề trên, bài báo tập trung phân tích sự thay đổi chuẩn mực đạo đức của SV Trường Đại học Khánh Hòa thông qua các hành vi trực tuyến trên MXH. Kết quả nghiên cứu góp phần làm rõ những biểu hiện của chuẩn mực đạo đức trong môi trường số, đồng thời cung cấp cơ sở khoa học cho việc đề xuất các giải pháp nâng cao hiệu quả giáo dục đạo đức số và xây dựng văn hóa ứng xử lành mạnh cho SV trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay.

II. NỘI DUNG

2.1. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu

2.1.1. Cơ sở lý luận

** Quan niệm về đạo đức*

Đạo đức là một hệ giá trị quan trọng tạo nên sự ổn định của nền tảng xã hội, sự phát triển bền

vững của một quốc gia. Chính vì vậy, đạo đức là một phạm trù được nhiều nhà nghiên cứu quan tâm, theo Từ điển Tiếng Việt: "Đạo đức là những tiêu chuẩn, nguyên tắc được dư luận xã hội thừa nhận, quy định hành vi, quan hệ của con người với nhau và đối với xã hội" (2005, tr.290).

Trong khi đó, Phạm Ngọc Trung (2012, tr.122) cho rằng: "Đạo đức được hiểu là những quy tắc, chuẩn mực của xã hội được cộng đồng thừa nhận, có giá trị định hướng, điều chỉnh hành vi của con người trong cộng đồng xã hội".

Qua hai quan niệm trên chúng ta thấy rằng, mặc dù có sự khác biệt nhất định trong cách diễn đạt nhưng cả hai quan niệm đều khẳng định đạo đức là một hình thái ý thức xã hội quan trọng, phản ánh những giá trị được cộng đồng thừa nhận, đồng thời giữ vai trò điều chỉnh hành vi con người theo hướng đúng đắn, góp phần duy trì trật tự và sự phát triển bền vững của xã hội.

Từ đó, chúng ta có thể hiểu, đạo đức là hệ thống các chuẩn mực, nguyên tắc ứng xử do xã hội và cộng đồng thừa nhận, có vai trò định hướng và điều chỉnh hành vi của con người trong các mối quan hệ xã hội.

** Quan niệm về chuẩn mực đạo đức*

Đạo đức được thể hiện ở nhiều khía cạnh khác nhau trong đời sống và để có thể "đánh giá", "đo lường" giá trị đạo đức của một cá nhân, tổ chức… thì cần có những "thước đo" cụ thể, do đó mỗi giá trị đạo đức đều đặt ra các chuẩn mực nhất định.

Phạm Ngọc Trung cho rằng: "Chuẩn mực đạo đức là những phẩm chất đạo đức có tính chất chuẩn mực, được nhiều người thừa nhận, được dư luận xác định như một đòi hỏi khách quan, là thước đo cần có ở mỗi người" (2012, tr.123).

Từ quan niệm trên có thể hiểu rằng, chuẩn mực đạo đức là hệ thống những phẩm chất, quy tắc, yêu cầu đạo đức được cộng đồng xã hội thừa nhận, đánh giá và xem như những giá trị cần thiết mà mỗi cá nhân phải hướng tới trong nhận thức, hành vi. Chuẩn mực đạo đức đóng vai trò là thước đo để đánh giá đúng - sai, tốt - xấu trong cách ứng xử của con người, đồng thời định hướng, điều chỉnh hành vi của cá nhân phù hợp với các giá trị và lợi ích chung của xã hội.

Chuẩn mực đạo đức không mang tính bất biến mà luôn có sự vận động, điều chỉnh dưới tác động của điều kiện kinh tế, văn hóa, xã hội và sự phát triển của khoa học, công nghệ. Trong bối cảnh chuyển đổi số, cùng với sự phổ biến của MXH, các chuẩn mực đạo đức không chỉ được thể hiện trong giao tiếp trực tiếp mà còn được phản ánh thông qua cách cá nhân ứng xử, giao tiếp và tương tác trên không gian mạng.

Hành vi trực tuyến được hiểu là toàn bộ các hoạt động của người dùng khi tham gia môi trường Internet và các nền tảng MXH, bao gồm đăng tải nội dung, bình luận, chia sẻ thông tin, bày tỏ cảm xúc, tham gia tranh luận, xây dựng hình ảnh cá nhân và tương tác với cộng đồng mạng. Không chỉ phản ánh nhu cầu giao tiếp, hành vi trực tuyến còn thể hiện nhận thức, thái độ và cách thức thực hành các chuẩn mực đạo đức của mỗi cá nhân. Đối với SV, các hành vi như chia sẻ thông tin tích cực, tham gia hoạt động cộng đồng, ứng xử trong tranh luận, phản ứng trước các nội dung lệch chuẩn hay xây dựng hình ảnh cá nhân trên MXH đều là những biểu hiện cụ thể của chuẩn mực đạo đức trong môi trường số.

Trong nghiên cứu này, sự thay đổi chuẩn mực đạo đức được tiếp cận thông qua những biểu hiện trong hành vi trực tuyến của SV trên MXH. Sự thay đổi đó không được hiểu là sự thay thế các giá trị đạo đức truyền thống mà là sự điều chỉnh cách thức biểu hiện và thực hành các chuẩn mực đạo đức dưới tác động của môi trường số.

2.1.2. Phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu được thực hiện bằng phương pháp kết hợp giữa định lượng và định tính nhằm bảo đảm tính khách quan, toàn diện trong quá trình thu thập, phân tích dữ liệu.

Dữ liệu định lượng được thu thập thông qua khảo sát bằng bảng hỏi đối với 300 SV hệ đại học của Trường Đại học Khánh Hòa. Mẫu khảo sát được lựa chọn theo phương pháp chọn mẫu ngẫu nhiên, bao gồm SV từ năm thứ nhất đến năm thứ tư thuộc tất cả các khoa của nhà trường. Nội dung khảo sát tập trung vào các hành vi trực tuyến của SV trên MXH như tham gia các hoạt động cộng đồng, phát ngôn và tương tác trực tuyến, xây dựng hình ảnh cá nhân, cũng như nhận thức về sự thay đổi chuẩn mực đạo đức trong môi trường số.

Bên cạnh khảo sát bằng bảng hỏi, nghiên cứu sử dụng phương pháp phỏng vấn sâu nhằm bổ sung, làm rõ các kết quả định lượng, đồng thời khai thác nhận thức, quan điểm và trải nghiệm của SV về việc sử dụng MXH.

Các dữ liệu thu thập được tổng hợp, mã hóa và xử lý bằng phương pháp thống kê mô tả để xác định tần suất, tỷ lệ và mức độ biểu hiện của các nội dung khảo sát.

2.2. Thực trạng sự thay đổi chuẩn mực đạo đức của sinh viên Trường Đại học Khánh Hòa

2.2.1. Mạng xã hội góp phần mở rộng chuẩn mực đạo đức hướng đến cộng đồng

Thông qua việc tiếp cận các thông tin, câu chuyện truyền cảm hứng và các chiến dịch cộng đồng trên không gian mạng đã góp phần giúp SV nâng cao nhận thức về trách nhiệm của một công dân, khơi dậy lòng nhân ái. Đối với SV Trường Đại học Khánh Hòa, kết quả khảo sát về vấn đề này được thể hiện qua Biểu đồ sau:

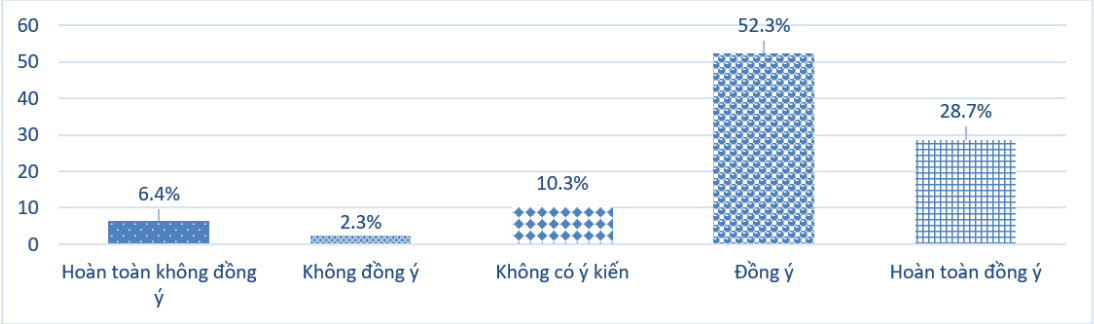

Biểu đồ 1: MXH giúp SV nâng cao tinh thần nhân ái, chia sẻ và quan tâm đến cộng đồng

Kết quả khảo sát cho thấy phần lớn SV đánh giá tích cực vai trò của MXH trong việc nâng cao tinh thần nhân ái, chia sẻ và quan tâm đến cộng đồng. Cụ thể, 52,3% SV lựa chọn mức đồng ý và 28,7% lựa chọn hoàn toàn đồng ý, nâng tổng tỷ lệ đồng thuận lên 81%. Trong khi đó, chỉ 8,7% SV không đồng ý hoặc hoàn toàn không đồng ý với nhận định này, còn 10,3% giữ quan điểm trung lập.

Số liệu trên cho thấy, đối với đa số SV thì MXH không đơn thuần là công cụ giải trí hay kết nối thông tin mà còn là môi trường góp phần hình thành và củng cố các giá trị đạo đức hướng tới cộng đồng. Thông qua các bài viết, video, hình ảnh và các chiến dịch truyền thông về hoạt động thiện nguyện, hỗ trợ người yếu thế, bảo vệ môi trường hoặc các chương trình vì cộng đồng, SV có điều kiện tiếp cận thường xuyên với những thông điệp mang giá trị nhân văn. Và quá trình tiếp nhận, tương tác với các nội dung này góp phần nuôi dưỡng tinh thần sẻ chia, khơi dậy trách nhiệm xã hội, thúc đẩy sự đồng cảm đối với những hoàn cảnh khó khăn. Điều này cho thấy môi trường số đang mở rộng không gian giáo dục đạo đức, giúp các giá trị truyền thống được lan tỏa bằng những phương thức linh hoạt và có sức ảnh hưởng rộng hơn.

Kết quả phỏng vấn sâu cũng phản ánh xu hướng tương tự. Một SV năm thứ ba chia sẻ: "*Trước đây em ít quan tâm đến các hoạt động thiện nguyện, nhưng sau khi theo dõi các trang cộng đồng trên Facebook và TikTok, em biết đến nhiều chương trình ý nghĩa và đã đăng ký tham gia. MXH giúp em nhận ra rằng chỉ cần một hành động nhỏ cũng có thể mang lại giá trị cho người khác*" (N.T.L, nữ, khoa Kinh Tế). Chia sẻ này cho thấy MXH không chỉ tác động đến nhận thức giá trị đạo đức của SV mà còn tạo động lực chuyển hóa thành hành động cụ thể.

Sự chuyển biến từ nhận thức sang hành động tiếp tục được thể hiện qua kết quả khảo sát ở Biểu đồ 2 như sau:

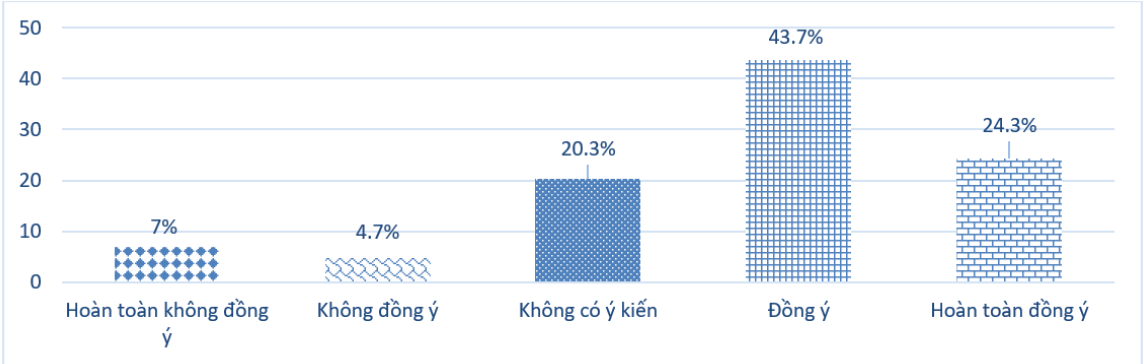

Biểu đồ 2: SV tham gia ít nhất một lần hoạt động thiện nguyện, phục vụ cộng đồng do sự lan tỏa của MXH

Số liệu từ biểu đồ cho thấy có 43,7% SV Đồng ý và 24,3% Hoàn toàn đồng ý với nhận định đã từng tham gia ít nhất một hoạt động thiện nguyện hoặc phục vụ cộng đồng nhờ sự lan tỏa của MXH, chiếm tổng cộng 68,0% số người được khảo sát. Trong khi đó, 20,3% SV chưa đưa ra quan điểm rõ ràng và chỉ 11,7% cho rằng MXH không ảnh hưởng đến quyết định tham gia các hoạt động cộng đồng của bản thân.

Mặc dù tỷ lệ SV trực tiếp tham gia các hoạt động cộng đồng (68,0%) thấp hơn tỷ lệ SV nhận thức được vai trò tích cực của MXH đối với việc bồi dưỡng tinh thần nhân ái (81,0%), nhưng kết quả này phản ánh một xu hướng tích cực: MXH đã góp phần chuyển hóa nhận thức thành hành động. Khoảng cách giữa hai tỷ lệ trên cũng cho thấy phần lớn SV có nhận thức tích cực mặc dù không phải tất cả đều có điều kiện hoặc cơ hội tham gia các hoạt động thiện nguyện. Điều này có thể chịu ảnh hưởng của nhiều yếu tố như quỹ thời gian, tài chính, điều kiện học tập, khả năng tiếp cận các chương trình hoặc đặc điểm cá nhân. Tuy nhiên, với 68,0% SV khẳng định đã từng tham gia ít nhất một hoạt động cộng đồng nhờ sự lan tỏa của MXH, có thể khẳng định rằng các nền tảng số đang đóng vai trò ngày càng quan trọng trong việc kết nối SV với các hoạt động vì cộng đồng.

Nhìn tổng thể, kết quả khảo sát và phỏng vấn sâu cho thấy MXH đang góp phần mở rộng chuẩn mực đạo đức của SV theo hướng tăng cường tinh thần nhân ái, trách nhiệm xã hội và ý thức cộng đồng. Nói cách khác, MXH đã tạo ra một môi trường để các chuẩn mực đạo đức truyền thống tiếp tục được duy trì, lan tỏa và hiện thực hóa bằng những phương thức phù hợp với bối cảnh chuyển đổi số hiện nay.

2.2.2. Sự thay đổi chuẩn mực đạo đức trong phát ngôn và tương tác trực tuyến

Đối với nhận định: "Bản thân từng lên tiếng phản đối các nội dung kỳ thị, bạo lực, thù ghét trên MXH", kết quả khảo sát SV Trường Đại học Khánh Hòa được ghi nhận như sau:

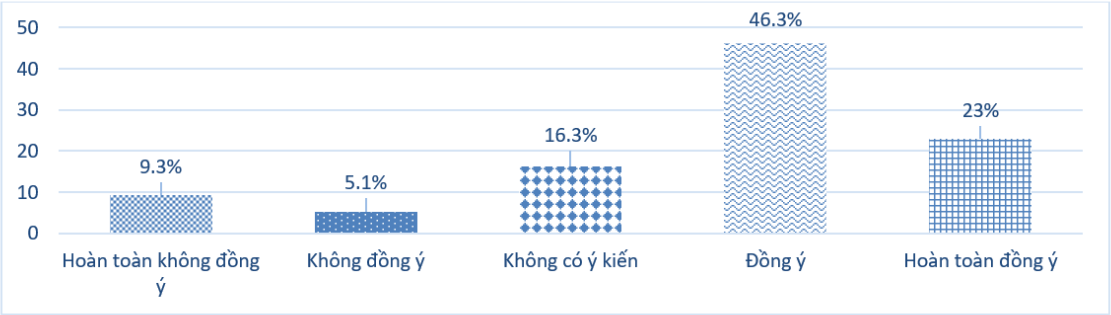

Biểu đồ 3: SV lên tiếng phản đối các nội dung kỳ thị, bạo lực, thù ghét trên MXH

Số liệu ở Biểu đồ 3 cho thấy đa số SV có ý thức phản đối các nội dung mang tính kỳ thị, bạo lực hoặc thù ghét trên MXH. Cụ thể, 46,3% SV lựa chọn mức Đồng ý và 23,0% lựa chọn Hoàn toàn đồng ý, nâng tổng tỷ lệ đồng thuận lên 69,3%. Trong khi đó, chỉ 14,4% SV không đồng tình với nhận định này và 16,3% chưa đưa ra ý kiến rõ ràng.

Kết quả này cho thấy phần lớn SV đã hình thành ý thức về trách nhiệm công dân trong môi trường số và sẵn sàng thể hiện quan điểm trước những nội dung đi ngược lại các giá trị đạo đức và chuẩn mực xã hội. Việc chủ động lên tiếng trước các hành vi kỳ thị, kích động bạo lực hay phát ngôn thù ghét phản ánh sự chuyển biến tích cực trong nhận thức của SV về xây dựng môi trường mạng văn minh, an toàn và tôn trọng sự khác biệt. Điều này cũng cho thấy các chuẩn mực đạo đức không chỉ được thực hành trong đời sống thực mà còn từng bước được mở rộng sang không gian số thông qua những hành động thể hiện trách nhiệm với cộng đồng mạng.

Kết quả khảo sát cho thấy vẫn tồn tại khoảng cách giữa nhận thức và hành vi đạo đức trên MXH. Có 43,0% SV thừa nhận từng có hành động hoặc phát ngôn thiếu suy nghĩ trên MXH (28,3% Đồng ý; 14,7% Hoàn toàn đồng ý), trong khi 43,7% cho biết chưa từng và 13,3% không có ý kiến. Mặc dù đa số đã có nhận thức về chuẩn mực ứng xử, tỷ lệ 43,0% phản ánh khả năng kiểm soát cảm xúc và hành vi trên môi trường số vẫn còn hạn chế. Do đặc điểm lan truyền nhanh và lưu giữ lâu dài của MXH, những phát ngôn thiếu cân nhắc có thể gây ảnh hưởng tiêu cực đến cá nhân và cộng đồng.

Kết quả phỏng vấn sâu cũng minh họa thực trạng này. Một SV chia sẻ: "Có lúc em bình luận

khá gay gắt vì quá bức xúc với một vấn đề trên mạng. Sau khi bình tĩnh đọc lại, em thấy cách diễn đạt của mình chưa phù hợp nên đã xóa bình luận." (T.N.N, nam, SV Khoa Xã hội và Nhân văn). Điều này cho thấy nhiều hành vi lệch chuẩn xuất phát từ phản ứng cảm xúc tức thời hơn là chủ đích.

Bên cạnh đó, 51,0% SV cho biết từng tham gia tranh luận trên MXH, 33,3% chưa từng và 15,7% giữ quan điểm trung lập. Điều này cho thấy MXH đã trở thành không gian để SV bày tỏ quan điểm và tham gia thảo luận các vấn đề xã hội. Tuy nhiên, khi thiếu kỹ năng kiểm soát cảm xúc và tôn trọng sự khác biệt, các cuộc tranh luận dễ dẫn đến ngôn ngữ công kích, xúc phạm hoặc quy chụp, phản ánh sự lệch chuẩn trong văn hóa ứng xử số.

Nhìn chung, MXH vừa tạo điều kiện để SV thể hiện quan điểm và trách nhiệm xã hội, vừa làm gia tăng nguy cơ phát ngôn cảm tính và tương tác thiếu kiểm soát. Vì vậy, cần tăng cường giáo dục văn hóa ứng xử số, kỹ năng phản biện và giao tiếp có trách nhiệm để giúp SV thực hành các giá trị đạo đức một cách văn minh trên không gian mạng.

2.2.3. Sự thay đổi chuẩn mực đạo đức trong xây dựng hình ảnh cá nhân trên mạng xã hội

Trước đây, hình ảnh cá nhân chủ yếu được hình thành qua các mối quan hệ trực tiếp, nhưng MXH đã tạo điều kiện để SV chủ động xây dựng và thể hiện bản thân trước cộng đồng. Điều này vừa mở ra cơ hội khẳng định giá trị cá nhân, vừa làm thay đổi cách nhìn nhận về bản thân và các chuẩn mực đạo đức trong giao tiếp trực tuyến.

Kết quả khảo sát cho thấy 28,7% SV Đồng ý và 16,0% Hoàn toàn đồng ý với nhận định từng xây dựng hình ảnh trên MXH khác với con người thật, tổng cộng 44,7%; trong khi 39,6% không đồng ý hoặc hoàn toàn không đồng ý và 15,7% giữ quan điểm trung lập. Điều này cho thấy việc tạo dựng hình ảnh lý tưởng hóa trên MXH khá phổ biến và có thể ảnh hưởng đến nhận thức về tính trung thực, chân thành và trách nhiệm trong giao tiếp trực tuyến.

Xu hướng so sánh bản thân với người khác trên MXH cũng diễn ra phổ biến. Có 31,4% SV Đồng ý và 19,0% Hoàn toàn đồng ý, tổng cộng 50,4%, trong khi 29,6% không đồng ý và 20,0% trung lập. Việc thường xuyên tiếp xúc với những hình ảnh về thành công, ngoại hình hay lối sống được chọn lọc khiến nhiều SV đánh giá bản thân dựa trên mức độ được quan tâm và công nhận trên MXH thay vì các giá trị nội tại.

Kết quả phỏng vấn sâu cũng phản ánh áp lực này. Một SV năm thứ ba chia sẻ: "Có lúc em cảm thấy mình chưa đủ giỏi hoặc chưa đủ thành công khi nhìn thấy bạn bè liên tục đăng những thành tích hay những chuyến du lịch trên MXH. Sau này em mới nhận ra không phải tất cả những điều đó đều có thực." (N.N.M, nữ, SV Khoa Du lịch).

Nhìn chung, MXH vừa tạo điều kiện để SV khẳng định bản thân, vừa đặt ra thách thức trong việc duy trì sự trung thực và cân bằng khi thể hiện hình ảnh cá nhân. Vì vậy, giáo dục đạo đức số cần giúp SV nhận thức đúng về giá trị bản thân và sử dụng MXH như công cụ phát triển cá nhân thay vì chạy theo hình ảnh lý tưởng hóa hay sự công nhận từ cộng đồng mạng.

III. GIẢI PHÁP GÓP PHẦN ĐỊNH HƯỚNG CHUẨN MỰC ĐẠO ĐỨC CỦA SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHÁNH HÒA TRÊN MẠNG XÃ HỘI

Kết quả nghiên cứu cho thấy mạng xã hội (MXH) vừa lan tỏa giá trị tích cực vừa đặt ra thách thức đối với việc hình thành chuẩn mực đạo đức của sinh viên (SV). Vì vậy, cần có các giải pháp đồng bộ từ nhà trường và bản thân SV.

Thứ nhất, Trường Đại học Khánh Hòa cần tăng cường giáo dục đạo đức số và văn hóa ứng xử trên không gian mạng bằng cách lồng ghép nội dung về trách nhiệm công dân số, kỹ năng sử dụng MXH vào học phần và hoạt động giáo dục; đồng thời phát huy vai trò của Đoàn Thanh niên, Hội SV trong các chương trình truyền thông và diễn đàn về văn hóa ứng xử số.

Thứ hai, cần khuyến khích SV tham gia hoạt động cộng đồng gắn với truyền thông số, lan tỏa các câu chuyện đẹp và mô hình thiện nguyện trên MXH, qua đó phát huy tinh thần nhân ái và giá trị tích cực.

Thứ ba, nhà trường cần định hướng SV xây dựng hình ảnh cá nhân chân thực, sử dụng MXH như công cụ học tập, kết nối và phát triển năng lực thay vì chạy theo sự công nhận hay hình ảnh lý tưởng hóa.

Thứ tư, bản thân SV cần rèn luyện kỹ năng giao tiếp có trách nhiệm trên MXH: kiểm soát cảm xúc, kiểm chứng thông tin, tôn trọng quan điểm khác biệt và sử dụng ngôn ngữ văn minh trong tranh luận.

Nhìn chung, việc định hướng chuẩn mực đạo đức trên MXH cần có sự phối hợp giữa nhà trường và SV nhằm xây dựng môi trường số lành mạnh, góp phần hình thành lối sống nhân văn, trách nhiệm và văn hóa ứng xử phù hợp với xã hội số.

IV. KẾT LUẬN

Nghiên cứu đã làm rõ những biểu hiện của sự thay đổi chuẩn mực đạo đức của SV Trường Đại học Khánh Hòa thông qua hành vi trực tuyến trên MXH. Kết quả cho thấy, MXH không chỉ góp phần lan tỏa các giá trị tích cực như tinh thần nhân ái, ý thức trách nhiệm cộng đồng và sự chủ động tham gia các hoạt động xã hội, mà còn tạo ra những thay đổi trong cách thức phát ngôn, tương tác và xây dựng hình ảnh cá nhân của SV trên không gian số. Bên cạnh những chuyển biến tích cực, một bộ phận SV vẫn bộc lộ các biểu hiện như phát ngôn cảm tính, tranh luận thiếu kiểm soát, so sánh bản thân với người khác và xây dựng hình ảnh chưa phản ánh đúng con người thực.

Đồng thời, kết quả nghiên cứu còn cho thấy sự thay đổi chuẩn mực đạo đức của SV không phải là sự thay đổi các giá trị cốt lõi, mà chủ yếu là sự thay đổi trong cách thức biểu hiện và thực hành các giá trị đạo đức dưới tác động của môi trường số. Điều này đặt ra yêu cầu đối với Trường Đại học Khánh Hòa trong việc tăng cường giáo dục đạo đức số, văn hóa ứng xử trên MXH và phát triển năng lực công dân số cho SV. Đây cũng là cơ sở để góp phần xây dựng môi trường học đường văn minh, phát huy những giá trị tích cực của MXH trong giáo dục và phát triển toàn diện người học.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Trần Thị Tùng Lâm (2024). Một số giá trị đạo đức truyền thống biến đổi trong quá trình hội nhập. https://lps.haui.edu.vn/media/29/uffile-upload-no-title29624.pdf

Hồ Chí Minh (1983). Về đạo đức. NXB Chính trị Quốc gia

Phạm Ngọc Trung (cb) (2012). Giáo trình lý luận văn hóa. Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

Viện Ngôn ngữ học (2005). Từ điển tiếng Việt. Nxb Đà Nẵng